

מיצ"ב

מבחן בעברית

כיתה ה' | נוסח ב

שם התלמיד/ה: _____

הכיתה: _____

שם בית הספר: _____

שם יישוב בית הספר: _____

מס' התלמיד/ה באלפון: _____

תלמידים יקרים,

לפניכם מבחן בעברית.

במבחן שני קטעי קריאה, שאלות העוסקות בקטעי קריאה אלה ומשימה בהבעה בכתב.

קראו את הקטעים בעיון והשיבו על כל השאלות ברצינות רבה ובתשומת לב.

נסחו את תשובותיכם בבהירות בכל השאלות ובמשימה בהבעה בכתב.

אם תתבקשו לבחור תשובה נכונה אחת מבין כמה תשובות, סמנו \times ליד תשובה אחת שבחרתם.

לרשותכם **90 דקות**, אך אם תזדקקו לזמן נוסף אמרו למשגיח ותקבלו עוד רבע שעה.

בהצלחה!

חלק ראשון

כוכבים בגבול

מאת אוריאל אופק

בספר "כוכבים בגבול" מסופר על התקופה שלפני קום המדינה. בימים אלה שלטו הבריטים בארץ ולא אָפְּשְׂרו ליהודים לעלות לארץ ישראל. יהודים רבים הִסְתַּכְּנוּ וניסו לעלות לארץ בדרכים שונות. אנשי היישוב היהודי ולוחמי הפלמ"ח עזרו ליהודים לעלות לארץ. בתקופה זו עדיין לא הוקם צה"ל, והפלמ"ח היה הכוח הצבאי.

לפניכם פרק מהספר. בפרק זה מסופר על קבוצה של ילדים יהודים שהגיעו מהעיר דמשק בסוריה אל גבול ישראל שהיה סמוך לקיבוץ דפנה בצפון הארץ.

קראו את הפרק שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

תלמידי כיתה ו' בקיבוץ דפנה נכנסו אל הכיתה. גיורא וחבריו התיישבו ליד השולחנות והתכוונו לשיעור תנ"ך. המורה פנה אל התלמידים ואמר: "ובכן תלמידים, פתחו את ספר התנ"ך." בעודו מדבר נפתחה הדלת ואל הכיתה נכנס עודד. הוא קרב אל המורה והסתודד אָתוּ. כולם הכירו את עודד, שהיה מפקד בפלמ"ח ויצא לפעולות נועזות וסודיות.

5 "תלמידים, פנה המורה אל הכיתה, "אני מפסיק בזאת את השיעור. עליכם להשתתף עתה בפעולה חשובה, הקודמת לכל דבר אחר."

עודד אמר: "קיבלנו ידיעה שקבוצת ילדים יהודים הגיעה מסוריה אל הגבול כדי לעלות לארץ. הם מסתתרים עכשיו בתוך הָוּאָדִי שעל הגבול עם מדריך מהפלמ"ח שנשלח אליהם. אם הבריטים יגלו אותם הם יישלחו לבית הסוהר. דרושה לנו עזרתכם."

10 עיני כולם נדלקו בברק של ציפייה. אכן, לפעולה מעין זו מוכנים הם לצאת ומיד. גיורא הזדקק בכיסאו. נערים אחדים קמו ממקומם, התכוונו לצאת ולרוץ צפונה.

"עכשיו תצאו אל השדה שבקרבת הגבול," הוסיף עודד, "נקרא לזה טיול בטבע או קטיף פרחים לקישוט הכיתה¹. ואז, אחרי שתתפזרו על פני השדה, יגיעו מצדו השני של הגבול הילדים העולים..."

15 עוד לפני שסיים עודד את המשפט האחרון, פרצו הנערים מן הכיתה ויצאו בתרועעה. תפקידם היה ברור להם בהחלט.

השדה נפרש לפנייהם קסום וצבעוני, שדה של ראשית האביב: כלניות אדומות ולוהטות, רקפות ורודות וביישניות, חרציות זהובות והרבה עלעלים ירוקים.

¹ בתקופה שבה התרחש הסיפור עדיין לא אסרו לקטוף פרחי בר המוגנים כיום, כגון כלניות.

20 "עכשיו, תלמידים, נתפזר בשדה ונקטוף פרחים," אמר המורה שהיה נרגש במקצת. "מי שימצא פרח מעניין וירצה לדעת את שמו, יוכל לפנות אליי," אמר. לאחר שתיקה קלה הוסיף: "אבל התפזרו על פני שטח גדול." לכולם היה ברור מדוע.

25 חיש מהר פשטו הילדים על פני השדה, גחנו לקרקע והתחילו לקטוף פרחים. במרחק צעדים ספורים מהם נמצא הגבול, אבל השדה לא התחשב בעובדה זו והתפשט גם אל "חוץ-לארץ". הילדים עסקו בשקידה בתפקידם, קטפו מפרחי השדה ומדי פעם היו נושאים עיניהם אל מעבר לגבול, מצפים לאורחים העומדים להגיע משם. אבל השטח נראה ריק, ורק ערוצי נחל קטנים ביתרו אותו בדממה, כמסתירים בְּחוּבָם סוד גדול.

"הם באים! הם באים!" שמע גיורא פתאום את קולם של חבריו.

30 הוא הרים את ראשו והביט אל השדה שמעבר לגבול: מתוך ערוץ צר, מרחק של שמונים צעדים ממנו, צצו ועלו לפתע ראשים קטנים. בזה אחר זה הגיעו זוגות-זוגות של נערים בשורה ארוכה. דומה כאילו גם שם יצאה כיתה לטיול בטבע. הנערים והמדריך בראשם הזדרזו וקרבו אל גיורא ואל חבריו, שעמדו והביטו במחזה בְּהֶשְׁתָּאוֹת.

35 הנערים לבשו בגדים דהויים ונראו פרועי שְׁעָר ועייפים מאוד. הם הלכו במהירות, ולאחר שתי דקות עמדו סמוכים מאוד זה לזה: הילדים מקיבוץ דפנה מזה והעולים מדמשק מזה. היה רגע אחד של שתיקה בְּבוֹשֶׁת נשימה. הם הביטו אלה באלה נבוכים ודוממים ולא מצאו את המילים המתאימות.

"אל תעמדו במקום אחד," קרא המדריך, "כל אחד מכם יצטרף לילד עולה, ויחד תמשיכו לקטוף פרחים. והעיקר – אל תשימו לב לחיילים הבריטים אם יבואו."

- וכך עשו. בשניות מעטות התערבבו אלה באלה והיו לגוף אחד, וכבר היה קשה להכיר מי בא משערי הקיבוץ ומי מגבעות סוריה. כולם עסקו בקטיפ פרחים.
- 40 לצדו של גיורא פסע נער בן-גילו, שתקן ועיף, שָׁעָרו חום, עיניו מכווצות ומביטות בסקרנות. "מה שמך?" שאל גיורא את חברו החדש. "מנשה," השיב קצרות. "ולי קוראים גיורא. מאיזו עיר הגעתם?" "מדמשק."
- 45 "ועשיתם את כל הדרך ברגל?! שאל גיורא בנעימת התפעלות. "לא. נסענו הרבה. אבל גם הלכנו לא מעט." ברגע זה נשמעה חריקת בלמים. מכונית משא צבאית קרבה ועצרה, ומתוך תא הנהג יצא קצין בריטי. "עצור!" פקד הקצין וקרב אל הנערים. "המשיכו לקטוף," אמר המדריך בקול שקט, "אל תשימו לב." 50 הקצין הביט בחשד בנערים שהיו שקועים באיסוף הפרחים. פתאום שלח ידיו ותפס בכתפיו של מנשה, שעמד בקרבתו. "מה שמך?" קרא לעומתו בעברית במבטא אנגלי. "מ...נשה," ענה הנער המבוהל. "ואיפה נולדת?" המשיך וחקר הקצין. 55 "ב... התחיל הנער, פתאום השתק, תלה מבטו במדריך שהאזין לחקירה בפנים אדישות כביכול, ואחר-כך סיים: "בחיפה." "לא בדמשק?" הוסיף הקצין וצבט את זרועו בכוח. "ל...לא," השיב מנשה ומשך את זרועו מידי הקצין. 60 הקצין הזעיף פנים ופנה לחזור אל המכונית. לפתע פנה לאחור אל עבר הילדים ופקד: "הביתה! הביתה! מהר!" לאחר שהמכונית הסתובבה לאחור ודהרה בחזרה אל המחנה, עשו הנערים את דרכם אל הקיבוץ. עתה נשמו כולם לרווחה. גיורא ומנשה הוסיפו לפסוע זה לצד זה. 65 "איך קוראים לפרחים האלה?" שאל מנשה והצביע על הזר האדום שבידי חברו. "כלניות," השיב.

"אחה, כן," נזכר מנשה, "המורה שלנו בבית הספר היהודי בסוריה סיפרה לנו על הכלניות היפות בארץ ישראל."

סוף־סוף עברו את השער ונכנסו אל הקיבוץ.

70 גיורא נכנס לחדרו ושם את הכלניות באגרטל.

מנשה נשם לרווחה: דרך הנדודים שלו הגיעה לסיומה.

מעובד לפי ספרו של אוריאל אופק. **כוכבים נגבול**. 1964. תל אביב: יבנה.
© כל הזכויות שמורות למחבר ולאקו"ם.

השאלות

1. לאיזו שאלה יש תשובה בקטע שלפני הסיפור (הקטע הצבוע באפור)?

1 מתי קמה מדינת ישראל?

2 כמה זמן שלטו הבריטים בארץ?

3 מי עזר ליהודים לעלות לארץ ישראל?

4 כיצד הגיעה קבוצת הילדים אל הגבול?

2. לשם מה נכנס עודד לכיתה?

3. כאשר ראו ילדי הקיבוץ שהילדים מסוריה מתקרבים, הם קראו: "הם באים! הם באים!"
(שורה 27)

לשם מה השתמש הסופר בחזרה על מילים ובסימני קריאה?

4. ברגע המפגש ביניהם ילדי הקיבוץ והילדים מסוריה הרגישו: "... נבוכים ודוממים ולא מצאו את המילים המתאימות." (שורות 34–35)

מדוע לדעתכם הרגישו כך?

הסבירו את תשובתכם לפי הסיפור.

5. בסיפור כתוב: "תפקידם היה ברור להם בהחלט." (שורות 15-16)

מה היה תפקידם האמתי של ילדי הקיבוץ?

- 1 לקטוף פרחים לכבוד בואם של הילדים מסוריה לארץ.
- 2 להראות לילדים מסוריה את הדרך מהגבול אל הקיבוץ.
- 3 לטייל עם הילדים מסוריה וללמדם על פרחי ארץ ישראל.
- 4 להתערבב עם הילדים מסוריה ולהסתיר אותם ביניהם.

6. הקצין הבריטי שאל את מנשה איפה נולד, ומנשה ענה שנולד בחיפה.

לפי הסיפור, מה היה עלול לקרות אילו אמר מנשה את האמת?

7. בסיפור גיורא ומנשה משוחחים ביניהם (שורות 41-46, 65-68).
סמנו **נכון** או **לא נכון** לפי מה שנאמר בשיחות אלה.

1. הילדים מסוריה עשו את כל הדרך לארץ ישראל ברגל. ₁ נכון ₂ לא נכון
2. הילדים מסוריה למדו על ארץ ישראל עוד בסוריה. ₁ נכון ₂ לא נכון
3. בסוריה היה בית ספר יהודי. ₁ נכון ₂ לא נכון

8. במשפטים שלפניכם יש מילים מודגשות.
למה מתכוונים או למי מתכוונים במילים המודגשות?

דוגמה:
בשורה 8 כתוב: "... עם מדריך מהפלמ"ח שנשלח **אליהם**."
במילה **אליהם** מתכוונים ל**לוצ'יק פיפאזיק אסאריפ**.

1. בשורה 23 כתוב: "... אבל השדה לא התחשב **בעובדה** זו והתפשט גם אל חוץ-לארץ."
במילים **עובדה** זו מתכוונים לעובדה ש_____

2. בשורות 25-26 כתוב: "... ורק ערוצי נחל קטנים ביתרו **אותו** בדממה..."
במילה **אותו** מתכוונים ל_____

3. בשורה 65 כתוב: "... והצביע על הזר האדום שבידי **חברו**."
במילה **חברו** מתכוונים לילד ששמו_____

9. לפניכם שישה אירועים מן הסיפור.

סדרו את האירועים לפי הסדר שבו התרחשו בסיפור.

כתבו את המספר המתאים בכל משבצת.

ילדי הקיבוץ קטפו פרחים בשדה שהיה בקרבת הגבול.	☐
הקצין הבריטי הגיע לשדה וחקר את מנשה.	☐
כל הילדים נכנסו אל הקיבוץ.	☐
הילדים מסוריה הגיעו בזוגות וצעדו בשורה ארוכה.	☐
עודד נכנס לשיעור תנ"ך של תלמידי כיתה ו'.	☒
הילדים מסוריה וילדי הקיבוץ קטפו פרחים יחד.	☐

10. מה תפקידו של הקטע שלפני הסיפור (הקטע הצבוע באפור)?

לתאר מה קרה אחרי קום המדינה.	☐	1
למסור מידע על התקופה שבה התרחש הסיפור.	☐	2
לספר מתי כתב הסופר את הספר "כוכבים בגבול".	☐	3
להסביר מה קרה לגיבורי הסיפור בפרקים הקודמים שבספר.	☐	4

בכתיבתכם הקפידו על ניסוח,
על סימני פיסוק, על כתיב נכון
ועל כתב יד ברור.

11. הספר "כוכבים בגבול" נכתב לפני 50 שנה בערך.

האם לדעתכם הספר מתאים גם לילדים בימינו
אף-על-פי שנכתב מזמן?

נמקו את תשובתכם לפי הפרק שקראתם.

12. לפניכם קטע מן הסיפור. בקטע זה השדה מתואר בשמות תואר רבים.

א. סמנו בקטע שמונה שמות תואר.

השדה נפרש לפנייהם קסום וצבעוני, שדה של עונת האביב: כלניות אדומות
ולוהטות, רקפות ורודות וביישניות, חרציות זהובות והרבה עלעלים ירוקים.

ב. מה תורמים שמות התואר הרבים לקורא?

1 הם מסבירים לקורא מדוע היה השדה גדול ורחב.

2 הם מלמדים את הקורא מה שמות הפרחים בשדה.

3 הם עוזרים לקורא לראות בדמיונו כיצד נראה השדה.

4 הם מדגישים לקורא שאסור לקטוף פרחים בשדה.

13. לפניכם שלוש מילים מן הסיפור: פֶּשֶׁטוֹ, יִתְפָּאֵרוּ, עֶסְקוּ.

מה משותף לכל המילים האלה?

סמנו ✓ ליד **שתי** התשובות הנכונות.

(1) כל המילים הן פעלים.

(2) כל המילים שייכות לאותה משפחת מילים.

(3) כל המילים הן בזמן עבר.

(4) לכל המילים אותה משמעות.

(5) כל המילים הן בלשון רבים.

14. בקטע שלפניכם חסרות מילים.

השלימו את החסר בקטע במילים מהשורש **ק-ט-פ**.

הפועלים יצאו לפרדס כדי ⁽¹⁾ _____ תפוזים.

המנהל ביקש שהם ⁽²⁾ _____ את כל התפוזים מן העצים. במשך כל היום

עסקו הפועלים ב⁽³⁾ _____ התפוזים. התפוזים ש⁽⁴⁾ _____ על ידי

הפועלים, נאספו בארגזים גדולים.

חלק שני

קראו את קטע המידע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

מוציאים לחם מן הארץ

האם אתם יכולים לדמיין לעצמכם ארוחת ערב ללא פרוסת לחם? הפסקת עשר ללא כריך? מנת פלאפל ללא פיתה? קשה לדמיין עולם בלי לחם. הלחם הוא מוצר בסיסי המשמש מרכיב חשוב בתזונתו של האדם. יש בו חומרים חיוניים לגוף, כגון פחמימות, ויטמינים, מינרלים ופלבונים. חומרים אלה עוזרים לבנות את גוף האדם ולקיים אותו.

5 איך התחיל האדם לייצר לחם?

כבר בתקופה קדומה מאוד גילה האדם שהוא יכול להשתמש בסוגי דגן¹, כגון חיטה ושעורה, למאכל ולהכנת קמח. הוא אסף זרעים של חיטה ושל שעורה משדות הבר, זרע אותם מסביב למקום מושבו וגידל אותם. כך הצליח האדם להרבות את גידולי הדגן באופן מלאכותי.

עם הזמן למד האדם להכין לחם מגידולי הדגן. לאחר שקצר את גרגירי החיטה והשעורה, הוא ייבש אותם בשמש. את הגרגירים המיובשים טחן באמצעות שתי אבנים ויצר קמח. 10 את הקמח הוא ערבב במים והכין ממנו בצק. לאחר מכן לָש את הבצק, אפה אותו, וכך יצר את הלחם הראשון. הלחם הראשון היה שטוח ודק. המְצָרִים הקדמונים היו הראשונים שהוסיפו לבצק שמרים. בזכות השמרים הם הצליחו להתפיח את הבצק ולהכין ממנו לחם רך ואוורירי, השונה מן הלחם שהיה מוקָר עד אז.

15 איך מייצרים לחם היום?

כיום רוב האנשים אינם מייצרים בעצמם את הלחם שהם אוכלים, אלא קונים לחם המיוצר במאפיות תעשייתיות גדולות. הקמח מגיע מטחנת הקמח אל המאפייה, שם מוסיפים לו מים, שמן, תבלינים ושמרים, ומכונת הבצק מערבבת את החומרים. כשהבצק מוכן הוא יוצא מן המכונה חתוך לגושים קטנים ואחידים. גושים אלה מתחילים לנוע על מסילה באטיות לכיוון תנור אפייה גדול מאוד. כך נכנסים גושי בצק חיוורים מצד אחד של התנור, 20 ומצדו האחר יוצאות כיכרות לחם חומות וריחניות. לאחר שכיכרות הלחם מתקררות, חלק מהן מגיעות לשתי מכונות נוספות: האחת פורסת אותן והאחרת עוטפת אותן. בסוף תהליך ייצור הלחם כל כיכרות הלחם מוכנסות לארגזים. הארגזים מועמסים על משאיות, והן מובילות אותם לחנויות.

¹ דגן – שם כללי לצמחים שהגרגירים שלהם משמשים מזון לבני אדם, כגון חיטה, שעורה, אורז, תירס.

כמעט לכל ארץ או לכל אזור בעולם יש לחם המיוחד להם. כיצד התפתחו סוגי לחם שונים? התשובה לכך קשורה למאפיינים המיוחדים של כל ארץ או אזור: האקלים (טמפרטורה וכמות גשם) וכן מבנה השטח, למשל מישורי או הררי. מאפיינים אלה משפיעים על סוג הדגן הצומח באותו אזור. יש אזורים שהגידול העיקרי בהם הוא חיטה, שעורה או שיבולת שועל, ויש אזורים שהגידול העיקרי בהם הוא דגן מסוג אחר, כגון אורז, תירס או טף. סוג הדגן משפיע על סוג הלחם המיוצר ממנו.

טף

הטף הוא הדגן הקטן בעולם. אזור גידולו העיקרי הוא אתיופיה שביבשת אפריקה. הוא גדל בחורף וזקוק לגשם רב ולאדמה רוויה כדי לצמוח. את הטף טוחנים לקמח ומן הקמח מכינים אינג'רה, שהיא סוג הלחם המוכר והנפוץ ביותר באתיופיה. האינג'רה היא מעין פיתה רכה ולחה הנאפית במחבת וטעמה חמצמץ. היא אינה רק לחם, משתמשים בה גם כצלחת מניחים עליה את המזון, ובזמן הארוחה אוכלים גם אותה.

הודו, שהיא אחת המדינות הגדולות בעולם, היא דוגמה למדינה שבה יש קשר בין לחם לאקלים. צפון הודו הוא אזור מישורי בחלקו, חם שם רוב השנה אך יש בו גם תקופה קרה, ולכן הוא מתאים לגידול חיטה. זו הסיבה שבדרך כלל אוכלים בצפון הודו לחם העשוי חיטה. לעומת זאת בדרום הודו המצב שונה. אמנם גם אזור זה מישורי, אך חם שם במשך כל השנה, ולכן אינו מתאים לגידול חיטה. סוג הדגן העיקרי בדרום הודו הוא אורז. את גרגירי האורז טוחנים לקמח, וממנו אופים סוגי לחם שונים.

סוג הלחם קשור לא רק לתנאי האקלים אלא גם לכלים העומדים לרשות האדם בכל אזור. למשל לשבטי נוודים החיים במדבר אין תנורי אפייה, ולכן הם אופים פיתות ישירות על גחלי המדורה או על פלי ברזל עגול הדומה למחבת הפוכה. הפיתה מוכרת בישראל ובארצות רבות במזרח התיכון ויש לה מגוון צורות וטעמים.

אפיית פיתות על פלי ברזל עגול

הלחם כסמל

- 50 בשל חשיבותו הרבה בתזונה היום-יומית זכה הלחם להיות סמל למה שהוא בסיסי וחיוני שאי-אפשר בלעדיו. בשפה העברית המילה "לחם" מופיעה בפתגמים ובביטויים רבים. בתורה נאמר לאדם: "בָּזַעַת אֶפְיָךָ תֹאכַל לֶחֶם..." (בראשית ג, יט). כלומר על האדם להתאמץ מאוד כדי להתפרנס ולהרוויח את לחמו. אם אומרים על מישהו "נִשְׁבַּר מִטָּה לְחֶמוֹ", פירוש הדבר שנפגעה פרנסתו ושהוא נשאר חסר-כול. לפי הפתגם "לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם" (דברים ת, ג), לא די לו לאדם במזון, בכסף וברכוש כדי להיות מאושר, אלא הוא זקוק גם לדברים אחרים, כגון תרבות ואמנות, כדי להעשיר את עולמו.
- 55 לא לחינם העניקו חז"ל (חכמינו זיכרונם לברכה) יחס מיוחד ללחם והקדישו לו ברכה מיוחדת: "הַמוֹצֵיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ". ברכה זו נאמרת לפני סעודה שבה אוכלים לחם.

מעובד לפי מוציאים לחם מן הארץ (1995). ג'ינו, יריב. גלילאו צעיר, גיליון 17 ולפי תעשיית לחם טרי וטעים (תשע"א).
ייטיב, בוסירה. עיניים, גיליון 123.

© כל הזכויות שמורות למחבר ולגלילאו צעיר.

© כל הזכויות שמורות למחבר ולעיניים.

תצלום: Ran Zisovitch/shutterstock.com

השאלות

16. מדוע הלחם חשוב לתזונתו של האדם לפי הקטע?

17. האדם הצליח לגדל חיטה ושעורה בכוחות עצמו.

מדוע היה זה הישג חשוב?

- 1 כי כך פיתח האדם זרעי דגן מיוחדים.
- 2 כי כך הגדיל האדם את כמות הדגן למאכל.
- 3 כי כך הצליח האדם להכין לחם בריא יותר.
- 4 כי כך האדם לא היה צריך לייבש את הגרגירים.

18. המְצָרִים הקדמונים היו הראשונים שהוסיפו שמרים לבצק של הלחם.

איזה שינוי חל בלחם בעקבות הוספת השמרים?

19. בקטע מתואר תהליך ייצור הלחם בתקופה קדומה ובימינו.

כתבו שני שינויים שחלו **בתהליך ייצור הלחם** מן התקופה הקדומה ועד ימינו.

1. בתקופה הקדומה _____ לעומת זאת בימינו _____.
2. בתקופה הקדומה _____ לעומת זאת בימינו _____.

20. בשורות 30–31 כתוב: "סוג הדגן משפיע על סוג הלחם המיוצר ממנו."

למה מתכוונים במילה ממנו?

1 לסוג הקמח

2 לסוג הדגן

3 לסוג הלחם

4 לסוג האקלים

21. השלימו את החסר במשפטים שבמסגרת לפי הקטע שקראתם.

סוג הדגן העיקרי שמגדלים בצפון הודו הוא ⁽¹⁾ _____, לעומת זאת סוג

הדגן העיקרי שמגדלים בדרום הודו הוא ⁽²⁾ _____.

הסיבה להבדל זה היא ⁽³⁾ _____.

22. א. בטבלה שלפניכם דוגמאות של לחם האופייני למדינות שונות.

השלימו את השורה האחרונה בטבלה לפי הקטע שהכותרת שלו היא טף.

המדינה	שם הלחם	סוג הדגן	הכלי שבו מכינים את הלחם
תימן	סָלוֹף	חיטה	טבון – תנור העשוי חֶמֶר ובנוי מחוץ לבית.
מקסיקו	טוֹרְטִיָּה	תירס	מחבת
צרפת	בָּגֵט	חיטה	תנור
רוסיה	לחם רוסי	שיפון, שעורה או שיבולת שועל	תנור
איטליה	פּוֹקֶצָ'ה	חיטה	תנור
		טף	

ב. השלימו את המשפטים שלפניכם לפי הטבלה שלמעלה.

1. במדינה _____ אופים לחם מכמה סוגים של דגן.

2. לחם העשוי חיטה אופים במדינות אלה: _____, _____.

3. המשותף לבָּגֵט, ללחם רוסי ולפּוֹקֶצָ'ה הוא: _____.

23. מהי המטרה העיקרית של הקטע שהכותרת שלו היא טף?

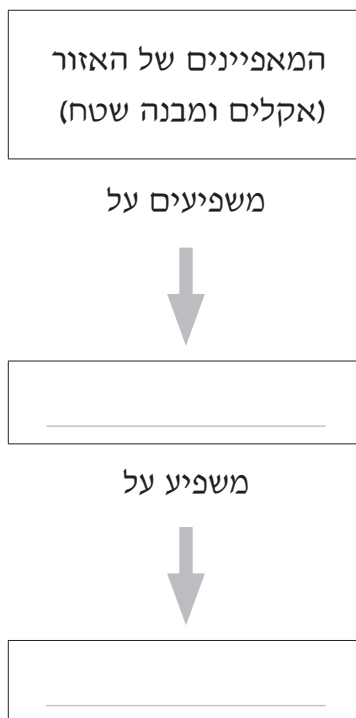
1 להוסיף מידע על אחד מסוגי הדגן.

2 לפרש את משמעות השם אֵינְגֶ'רָה.

3 להסביר את מה שרואים בתצלום שבקטע.

4 לתאר את האקלים באתיופיה.

24. השלימו את החסר בתרשים שלפניכם לפי הקטע לחם במקומות שונים בעולם.

25. לפניכם משפט שהושמט מן הקטע על הלחם:

"בתנור האפייה גדול הממדים נאפות באותו זמן אלפי כיכרות לחם."

בקטע מוציאים לחם מן הארץ יש ארבע כותרות מְשֻׁנָּה.

לאיזו כותרת משנה בקטע שייך המשפט שהושמט?

1 איך התחיל האדם לייצר לחם? (שורות 5–14)

2 איך מייצרים לחם היום? (שורות 15–24)

3 לחם במקומות שונים בעולם (שורות 25–48)

4 הלחם כסמל (שורות 49–58)

26. בקטע שלפניכם מודגשות מילים.

"צפון הודו הוא אזור מישורי בחלקו, חם שם רוב השנה אך יש בו גם תקופה קרה, ולכן הוא מתאים לגידול חיטה. זו הסיבה שבדרך כלל אוכלים בצפון הודו לחם העשוי חיטה. לעומת זאת בדרום הודו המצב שונה."
(שורות 34–39)

איזו מילה אפשר לכתוב במקום כל מילה מודגשת כך שמשמעות המשפט לא תשתנה?

1. במקום **לכן** אפשר לכתוב -

אכן	למשל	אבל	משום כך
(1)	(2)	(3)	(4)

2. במקום **לעומת זאת** אפשר לכתוב -

משום כך	אף	בניגוד לכך	כי
(1)	(2)	(3)	(4)

27. כתבו בשתי מילים את המילה המודגשת בכל משפט.

דוגמה:

האדם זקוק לתרבות ולאמנות כדי להעשיר את עולמו.

עולמו – פֶּלֶאָס שֵׁאוּ

1. אנשים מקפידים על תזונתם.

תזונתם – _____

2. האינג'רֶה היא מעין פיתה וטעמה חמצמץ.

טעמה – _____

28. בשורות 21–22 כתוב – "... חלק מהן מגיעות לשתי מכוונות נוספות: האחת פורסת אותן והאחרת עוטפת אותן."

מה מציינות הנקודתיים במשפט זה?

1 פירוט

2 הדגשה

3 ציטוט

4 דיבור ישיר

29. בשורות 53–54 כתוב: "... פירוש הדבר שנפגעה פרנסתו..."

את המילה **פרנסתו** נחפש במילון בערך –

פְּרָנְסָה 1

פְּרָנְסוּ 2

פְּרָנְסָה 3

פְּרָנְסָתוֹ 4

30. כתבו את המשפטים שלפניכם בלשון **רבים**.

האדם הבין שהוא יכול להשתמש בדגנים למאכל. הוא אסף זרעים של הדגנים הגדלים בשדות הבר וזרע אותם בשדות שלו.

בני האדם

בהצלחה!

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

22-EVR-016-5B-SOF-net

222

22-01-05-02-01-01-015-016-04